

Allemaal samen op de schaaktrein

Šachový vlak 2019

Overzicht wagon

Lekker schaken terwijl een trein je het land laat zien. Dat is de Tsjechische schaaktrein. Een rapidtoernooi van vijf dagen voor een select internationaal gezelschap, in treincoupés. Met clubgenoten en aanhang, een groepje van acht, gingen wij in oktober aan boord.

Op vrijdagochtend vertrokken we van het station in Praag. Vanaf acht uur stond het ontbijt klaar in de regeringssalon op het eerste perron. Bij de aanmelding moesten we onze koffers inleveren. Om het handvat ging een papieren bandje en je kreeg een heel klein bijbehorend kaartje. Goed bewaren maar, zodat je de juiste koffer terug zou krijgen uit de bagagewagon. Belangrijke officials zoals de ministers van transport en van buitenlandse zaken, hielden daarna lange toespraken.

Om elf uur kon er aan boord worden geschaakt in wagons vernoemd naar wereldkampioenen. Natuurlijk hoopten we allemaal in treinstel Euwe te mogen spelen. In elke coupé was tussen de banken een tafel geplaatst met een blauw en wit schaakspel, dit bleken de kleuren van de Tsjechische spoorwegen. Hun witte logo danste op de blauwe velden.

Rondvliegende stukken

Het speeltempo was twintig minuten met een increment van vijf seconden en er stonden de komende vijf dagen elf rondon gepland. Gelukkig telden de potjes niet mee voor de rating, want de omstandigheden maakten het toch een ander spel. Zo zwabberden de stukken nogal eens heen en weer. Reden voor de organisatie om erop aan te dringen dat we zouden noteren - zodat we rondvliegende stukken in geval van een noodstop op de juiste velden terug konden zetten. Ik verloor meteen op tijd en liet het noteren verder maar zitten.

De digitale klokken stonden altijd in de zon waardoor het display onleesbaar werd. Er werd gesjord aan gordijntjes, als die er waren, niemand had wasknijpers meegenomen. Pas halverwege het toernooi trof ik een intelligente tegenstander die onze tafel in z'n geheel oppakte en bij het raam

vandaan zette. De sterkste schakers speelden aan een tafel over de gehele lengte van een wagon. Om bij hun bord te komen moesten ze aanpalende schakers met stoel en al richting hun stukken kiepen.

Bij winst gaf je de uitslag door in de wedstrijdlederswagon. Dat was vaak een eind lopen en een goede evenwichtsoefening. Bij remise moest de witspeler het melden. Als hij of zij dat vergat, kreeg je allebei een nul. Reden om af en toe een extra controlerijtje door de trein te maken. Naast het schaken - meestal maar twee korte potjes op een dag - bleef er genoeg tijd over om je medereizigers te leren kennen.

Route trein

Schnitzel met aardappelsalade

In de restauratiewagons aten we varkens-schnitzel met aardappelsalade of couscous met geroosterde groenten. Wie bonnen bij de organisatie had aangeschaft, kreeg vijf lunches voor de prijs van vier! Het menu voor alle dagen stond aangekondigd, dus er was iets om je op te verheugen. Mocca coffee bleek filterkoffie en de becherovka likeur werd aanbevolen.

Sommige Nederlanders bezetten al vroeg de *Speisewagen*, voor een voorbereidend of tussensnackje: Urquell met alcohol of Birell zonder. Bram van den Berg maakte zoals altijd het meest gebruik van de aanwezige versnaperingen en scoorde acht uit elf, waarmee hij gedeeld tweede werd! Uitrusten kon in de treinstellen voor partners en andere aanhang, waar veel werd gelezen en later gedut.

Het parcours van de trein leek op de kaart een mooi rondje met redelijke afstanden. We verwachtten dan ook aan het begin van de middag bij ons volgende hotel te kunnen inchecken. Dat liep de meeste dagen anders, de trein moest wachten omdat de gewone dienstregeling voorrang kreeg, of er waren werkzaamheden waardoor we om moesten rijden. Zo zagen wij vanachter ons raampje Praag verschillende keren langs komen.

Het verkeerde station

Er bleef helaas weinig tijd over om Karlovy Vary (Karlsbad), Český Krumlov, Brno en Trenčín (net over de grens, in Slowakije) goed te bekijken. Bij aankomst moesten eerst de koffers uit de bagagewagen (naar je bonnetje werd gelukkig niet gevraagd) en dan was het strijden om de taxi's. Een clubgenoot mopperde dat zijn tegenstander niet alleen een vol punt maar ook z'n taxi had gestolen. De hotels die je via de organisatie kon boeken, lagen niet altijd op loopafstand. Ook als je zelf een hotel had geregeld - wat meestal goedkoper was - kon je pech hebben. Onze trein reed in Brno naar een ander station dan vooraf was aangekondigd.

Op de toernooiwebsite van de Praagse Schaaksociëteit en de Tsjechische spoorwegen (praguechess.cz) waren de geschiedenis en de belangrijkste bezienswaardigheden van de plaatsen op de route aangegeven. Zo keken we vanuit onze hotelkamer in het Slowaakse Trenčín op een inscriptie ter herinnering aan de zege van keizer Marcus Aurelius en zijn zoon Commodus op de Quaden, een Germaanse stam, in het jaar 179. Volgens de Latijnse tekst vochten er toen 855 Romeinse soldaten in Trenčín. In

het plaatsje bezochten we ook het een kasteel, net als in het prachtige Český Krumlov.

Casino Royale

In het kuuroord Karlovy Vary dronken we geneeskrachtig bronwater en logeerden we in hotel Pupp waar filmsterren ons voor gingen en in 2006 de Bondfilm *Casino Royale* werd opgenomen. De grotere plaats Brno leek volgens clubgenoot Ronald Gouma nog het meest op Utrecht. Vooral de buurt rond het station was grimmig. Ronald vertelde ons drie jaar geleden over de schaaktrein die in 2011 voor het eerst reed. Hij had zichzelf vast ingeschreven, want er was maar beperkt plaats. Gelukkig leek het hem toch gezellig als er meer clubgenoten megingen.

Dat leverde elke avond leuke etentjes op. Zelfs als we niets afspraken, kwamen we elkaar toch weer tegen. 's Ochtends moesten we twintig minuten voor vertrek op het station zijn. De groep bleek uiterst gedisciplineerd na de aankondiging dat de trein voor niemand zou wachten. Alleen de eerste dag moest een Amerikaan wiens vlucht was vertraagd, achter de trein aan reizen. De laatste dag hield onze locomotief ermee op, iets wat in al die jaren nog niet was voorge-

komen. Dankzij hooggeplaatste vrienden konden we onderweg een nieuwe lenen. Evenzogoed kwamen deelnemers die hun terugreis krap hadden gepland, in de problemen.

Winnaars

De prijsuitreiking vond plaats waar we waren vertrokken: in de Vlášní Salonek op het Praagse station. De sterkste schaker van Tsjechië, David Navara, reikte de glazen locomotief uit aan de winnaar, de Duitse grootmeester Michael Prusikin. Beste Nederlanders waren na Bram van den Berg, Peewee van Voorthuysen, Frans Smit en Mike Hoogland. De damesprijs ging naar Carla Bruinenberg. De totale eindstand vind je op chess-results.com.

Wij bleven nog een nachtje in Praag en sommigen van ons reisden door naar Wenen. Daar had Fischer- Z-er Frans Smit met de Weens-Nederlandse Kineke Mulder een snelschaaktoernooi georganiseerd aan een lange tafel op de Platz der Menschenrechte. De dag erop vertelde Frans ons over het Wenen in 1900 en bezochten we samen de gelijknamige tentoonstelling in het Leopold Museum. Maar dat is weer een heel ander schaakverhaal...

Damesprijs voor Bruinenberg